

Prefață

Corijarea limbajului – metodă practică, este o carte cu un pronunțat caracter practic-aplicativ. Ea se adresează tuturor celor interesați de tratarea și corectarea defectelor de pronunțare a copilului și conține fișe de intervenție simple și utile în acest sens. În partea de introducere, am descris pe scurt strategia folosită pentru realizarea fișelor. Partea finală cuprinde câteva imagini din care se pot realiza cartonașe.

*Lucrarea este acompaniată de o alta carte - Mic Dicționar vizual util in munca logopedului. Cu o imprimantă color, hârtie cartonată și un aparat de foliat vă puteți realiza un bogat material logopedic.
Spor la treabă!*

Se cuvine să aduc mulțumiri sincere și recunoștință pentru îndemnul și sprijinul constant profesoarei logoped ISAC PAULA de la Școala Specială nr.2 Bistrița. Ea a fost cea mai bună profesoară pentru mine. Ei îi dedic această carte.

Un rol important l-a avut și Asociația "Benita" reprezentată de Lidia Murza prin susținerea financiară a cabinetului logopedic.

Mulțumesc părinților și copiilor care m-au susținut afectiv în proiectele mele.

Nu în ultimul rând mulțumesc soției care a pierdut ceasuri bune alături de mine la realizarea bazelor de date. Toată lucrarea se sprijină pe aceste baze de date.

CUPRINS:

Prefață	p. III
Introducere	p. V
Fișe	
„B”.....	p. 1
„C”.....	p. 5
„D”.....	p. 9
„F”.....	p. 13
„G”.....	p. 16
„H”.....	p. 20
„J”.....	p. 23
„L”.....	p. 26
„M”.....	p. 30
„N”.....	p. 34
„P”.....	p. 38
„R”.....	p. 41
„S”.....	p. 45
„Ș”.....	p. 49
„T”.....	p. 53
„Ț”.....	p. 57
„V”.....	p. 60
„X”.....	p. 64
„Z”.....	p. 66
Anexe	p. 70
Material pentru „ce”, „ci”, „ge”, „gi”, „che”, „chi”, „ghe”, „ghi”.....	p. 70
Baza de date - cuvinte uzuale-lista de lucru.....	p. 77
Baza de date - fonem - ordine procentuală.....	p. 90
Baza de date - logatomi.....	p. 91
Baza de date - logatomi inițial-final procentaj.....	p. 95
Baza de date - lista logatomilor care nu apar în fișe.....	p. 101
Baza de date - silabe.....	p. 104
Baza de date - combinații consoane-silabe.....	p. 108
Baza de date - combinații consonantice-procentaj în lista de cuvinte.....	p. 110
Fișă de urmărire logopedică – model.....	p. 111
Cartonașe imagini	p. 112

INTRODUCERE

De unde ideea realizării unor fișe complexe de logopedie?

Această idee mi-a venit citind cartea profesorului Liviu P. Dinu, “Metode Formale și de Clasificare în Lingvistica Matematică și Computațională”.

Eram interesat pe atunci de procentajul fiecărui fonem dintr-o listă de cuvinte uzuale.

Mă gândeam că aș putea să încep cu fonemul care este cel mai reprezentativ pentru limba română și că aș fi mai câștigat dacă aș lucra pe emiterea sunetului deficitar luând în calcul această reprezentativitate. Mă gândeam de ce să nu insist în corijare pe elemente de ordin lingvistic.

Plecând de aici am fost interesat de procentajul fiecărei silabe și mă gândeam să realizez niște fișe optimizate, să insist mai mult pe silabele reprezentative chiar dacă articularea lor ar fi mai greoaie...

Credeam că o astfel de cercetare ar duce la rezultate mai bune în intervenția logopedică.

Așa se face că am luat un dicționar din care am selectat - Baza de date - cuvinte uzuale-lista de lucru. Această bază am folosit-o pentru a afla procentajul:

- Fiecărui FONEM
- Fiecărei SILABE
- Fiecărui LOGATOMI
- Fiecărei COMBINAȚII CONSONANTICE

Explicare fiză - pe scurt

LOGATOMI.

Calculând procentul de apariție a fiecărui logatom în vocabularul bazal am obținut următoarea serie

bil	139	bal	43	bur	41	bin	30	bor	27	buc	27	bun	27
bar	25	ban	23	bat	23	bul	23	băt	22	băr	19	bâr	17
bas	16	ber	16	bit	16	bol	16	bel	15	ben	13	bot	13
biț	12	bon	12	buș	12	băl	12	băn	12	bet	11	bic	11
bos	11	buz	11	bob	10	bus	10	boc	9	but	9	bib	8
bir	8	bom	8	bub	8	buț	7	bac	6	bec	6	bog	6
bes	5	bis	5	buf	5	bab	4	baz	4	beș	4	beț	4
bid	4	boș	4	box	4	băd	4	bân	4	bad	3	biș	3
biv	3	bod	3	bov	3	bud	3	bug	3	buj	3	bum	3
băg	3	băț	3	bag	2	baj	2	beb	2	beg	2	beh	2
bez	2	bij	2	biz	2	boz	2	băș	2	bâj	2	bâl	2
bâz	2	baf	1	bam	1	bap	1	baș	1	baț	1	bej	1
bif	1	big	1	bof	1	bop	1	băb	1	băs	1	băv	1
bâc	1	bah	0	bav	0	bax	0	bed	0	bef	0	bem	0
bep	0	bev	0	bex	0	bih	0	bim	0	bip	0	bix	0
boh	0	boj	0	boț	0	buh	0	bup	0	buv	0	bux	0
băc	0	băf	0	băh	0	băj	0	băm	0	băp	0	băx	0
băz	0	băb	0	băd	0	băf	0	băg	0	băh	0	băm	0
bâp	0	băs	0	băș	0	băt	0	băț	0	bāv	0	bâx	0

Am selectat logatomi care apar în cuvintele din dicționar. Principiul de selecție a fost procentajul.

bil	139	bal	43	bur	41	bin	30	bor	27	buc	27	bun	27
bar	25	ban	23	bat	23	bul	23	băt	22	băr	19	bâr	17
bas	16	ber	16	bit	16	bol	16	bel	15	ben	13	bot	13
biț	12	bon	12	buș	12	băl	12	băn	12	bet	11	bic	11
bos	11	buz	11	bob	10	bus	10	boc	9	but	9	bib	8
bir	8	bom	8	bub	8	buț	7	bac	6	bec	6	bog	6
bes	5	bis	5	buf	5	bab	4	baz	4	beș	4	beț	4
bid	4	boș	4	box	4	băd	4	bân	4	bad	3	biș	3
biv	3	bod	3	bov	3	bud	3	bug	3	buj	3	bum	3
băg	3	băț	3	bag	2	baj	2	beb	2	beg	2	beh	2
bez	2	bij	2	biz	2	boz	2	băș	2	bâj	2	bâl	2
bâz	2	baf	1	bam	1	bap	1	baș	1	baț	1	bej	1
bif	1	big	1	bof	1	bop	1	băb	1	băs	1	băv	1

Am realizat modelul de repetare în 7 serii. Fiecare serie conține 7 logatomi. Primii 2 logatomi și ultimii 2 din serie sunt cu procentaj mare. Mijlocul seriei este logatomul cu cel mai mic procentaj. Am încercat să respect astfel principiul pedagogic care spune "începutul și sfârșitul unei serii se reține mai bine..."
De aceea aș recomanda ca repetarea să se facă pe serii și să se înceapă cu prima serie.

Iată și modelul de umplere cu logatomi*

1	139	5	27	9	23	13	19	17	16	21	13	25	12
2	43	6	27	10	23	14	17	18	16	22	12	26	12
29	11	30	11	31	10	32	10	33	9	34	9	35	8
43	5	44	5	45	5	46	4	47	4	48	4	49	4
36	8	37	8	38	8	39	7	40	6	41	6	42	6
3	41	7	27	11	23	15	16	19	15	23	12	27	11
4	30	8	25	12	22	16	16	20	13	24	12	28	11
**	I	II	III	IV	V	VI	VII						

* serii – I - VII

** importanță serie

Logatomi – cifre negre (procentajul)

Nr. Ordine – cifre albastre

Model explicativ.

bil 139	bor 27	ban 23	băr 19	bit 16	bot 13	băl 12		bil	bor	ban	băr	bit	bot	băl
bal 43	buc 27	bat 23	bâr 17	bol 16	biț 12	băn 12		bal	buc	bat	bâr	bol	biț	băn
bos 11	buz 11	bob 10	bus 10	boc 9	but 9	bib 8		bos	buz	bob	bus	boc	but	bib
bes 5	bis 5	buf 5	bab 4	baz 4	beș 4	beț 4		bes	bis	buf	bab	baz	beș	beț
bir 8	bom 8	bub 8	buț 7	bac 6	bec 6	bog 6		bir	bom	bub	buț	bac	bec	bog
bur 41	bun 27	bul 23	bas 16	bel 15	bon 12	bet 11		bur	bun	bul	bas	bel	bon	bet
bin 30	bar 25	băt 22	ber 16	ben 13	buș 12	bic 11		bin	bar	băt	ber	ben	buș	bic

OBS. Lista de logatomi care nu apar în serii, sunt în Anexa: - Lista logatomilor care apar în procent nesemnificativ.

COMBINAȚII CONSONANTICE

Respectă același principiu.

Am realizat modelul de repetare în 7 serii. Fiecare serie conține 7 unități consonantice. Primele 2 și ultimele 2 unități consonantice din serie sunt cu procentaj mare. Mijlocul seriei este unitatea consonantică cu cel mai mic procentaj. Și aici am respectat principiul pedagogic care spune "începutul și sfârșitul unei serii se reține mai bine... deci aș recomanda ca repetarea să se facă pe serii și să se înceapă cu prima serie.

CUVINTE

Am selectat la fiecare fișă cuvinte în poziție inițială, mediană, finală și le-am grupat pe criteriul silabelor în:

- monosilabice
- bisilabice
- polisilabice
- grupe consonante

OBS.

În practică la tratarea și corectarea defectelor de pronunțare am ținut cont de ordinea procentuală a fonemului. Am corijat prima dată sunetul care apare cel mai des în lista de lucru.

Ordinea din lista de lucru este: I A R E T C N O Ă U S L M P D B G Ț V F Ș Z Â H Î J X K Y W Q

Se poate folosi și o altă ordine – în funcție de complexitatea articulării sunetului,

ALTE SPECIFICAȚII DE SCURT:

• Date generale privind consoanele pentru care există fișe în această carte

Sunetele “B”, “P” și “M” se articulează prin alipirea completă a celor două buze urmată de îndepărtarea lor bruscă cu eliminarea explozivă a aerului.

B - consoană oclusivă, labială, orală, sonoră

P - consoană oclusivă, labială, orală, surdă

M - consoană labializată, nazală, sonoră

Sunetele velare “G” și “C”, se articulează în zona vălului palatin, între uvulă și palatul dur.

G - consoană oclusivă, velară, orală, sonoră

C - consoană oclusivă, velară, orală, surdă

Sunetele dentale “D”, “T” și “N” se articulează prin contactul dintre apex și dinții superiori.

D - consoană oclusivă, dentală, orală, sonoră

T - consoană oclusivă, dentală, orală, surdă

N - consoană oclusivă, dentală, nazală, sonoră

Sunetele labiodentale “F” și “V” se articulează prin contactul dintre dinții superiori și buza inferioară

F - consoană fricativă, labiodentală, orală, sonoră

V - consoană fricativă, labiodentală, orală, surdă

Sunetul “H” se articulează laringal

H - consoană fricativă, velară, orală, surdă

Sunetele prepalatale sau alveolopalatale “J” și “Ș” se articulează prin apropierea limbii de alveolele incisivilor superiori sau în partea anterioară a palatului.

J - consoană fricativă, anteropalatală, orală, sonoră

Ș - consoană fricativă, anteropalatală, orală, surdă

Sunete dentale “Z”, “S” și “Ț” se articulează prin apropierea apexului limbii (vârful limbii) de dinții superiori.

Z - consoană fricativă, dentală, orală, sonoră

S - consoană fricativă, dentală, orală, surdă

Ț - consoană semiocclusivă, dentală, orală, surdă

La sunetul “L” partea centrală a cavității bucale este ocupată de limbă, iar curentul de aer se scurge pe părțile laterale

L - consoană lichidă laterală, dentală, orală, sonoră

Sunetul “R” se produce prin vibrarea părții apicale a limbii

R - consoană lichidă laterală, vibrantă, orală, sonoră

• Mic dicționar explicativ

Consoană oclusivă

consoană articulată prin ocluziunea canalului fonator, urmată de o explozie

Ocluziunea canalului fonator

închiderea canalului fonator (întreruperea scurgerii curentului de aer) prin apropierea buzelor, a limbii de palat etc.

Labial

care se articulează cu participarea buzelor.

Labiodental

Care se articulează prin atingerea buzei inferioare de incisivii superiori (buzele și dinții)

Sunet oral

sunet la articularea căruia aerul trece doar prin gură

Sunet nazal

Pronunțat pe nas (în timpul emiterii, aerul este expirat (exclusiv sau parțial) pe nas).

Consoane sonore

Care sunt rostite prin vibrarea coardelor vocale, glota fiind închisă

Consoane surde

Care sunt rostite fără participarea coardelor vocale.

Sunete velare

care sunt articulate în partea posterioară a cavității bucale (se atinge sau se apropie rădăcina limbii de vălul palatin)

Sunet dental

Care se articulează prin apropierea sau atingerea vârfului limbii de incisivi superiori sau inferiori

Sunet fricativ

La pronunțarea căruia canalul fonator se îngustează și aerul produce un zgomot de fricțiune

Sunet semiocclusiv

Care este pe jumătate oclusiv; care începe cu o ocluzie și se termină printr-o constricție

- **dicționarul pe care am lucrat**

conține un număr de 9850 cuvinte selectate din DEX

- **bază de date - fonem - ordine procentuală**

conține procentajul fiecărui fonem în lista de lucru

- **bază de date – logatomi**

conține toți logatomii din limba română

- **bază de date - logatomi inițial-final procentaj**

conține "procentajul" fiecărui logatom în lista de lucru

- **bază de date - lista logatomilor care nu apar în fișe**

conține logatomii cu procentaj redus în lista de cuvinte

- **bază de date - silabe**

conține toate silabele din lista de lucru

- **bază de date - combinații consoane-silabe**

conține toate silabele care au combinații consonantice

- **bază de date - combinații consonantice-procentaj în lista de cuvinte**

conține procentajul silabelor în lista de lucru

- **Mai ar exista și alte baze de date care nu au o importanță majoră și pe care nu am dorit să le mai public.**